

Even voorstellen... IF Technology

- Missie: Duurzame warmte en koude uit bodem, water, lucht en zon voor iedereen!
- In 35 jaar ca. 3.500 gerealiseerd en 3.500 begeleid.
- Wij overzien het complete plaatje!
  - Technisch, juridisch, financieel, organisatorisch.
  - Van bedenken tot gebruiken.
  - Samen met alle stakeholders in de waardeketen.

Frank Niewold MSc
Business owner Overheid – Strategisch adviseur

 06 117 522 37
 f.niewold@iftechnology.nl

IF Technology **Creating energy**

Agenda

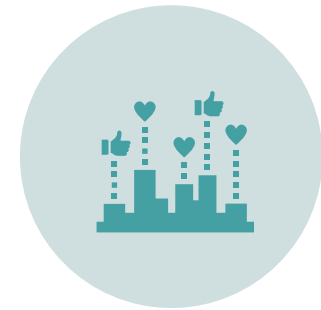
WAT IS
BODEMENERGIE?

CONTEXT
ENERGIETRANSITIE

WANNEER KIES JE
VOOR WKO?

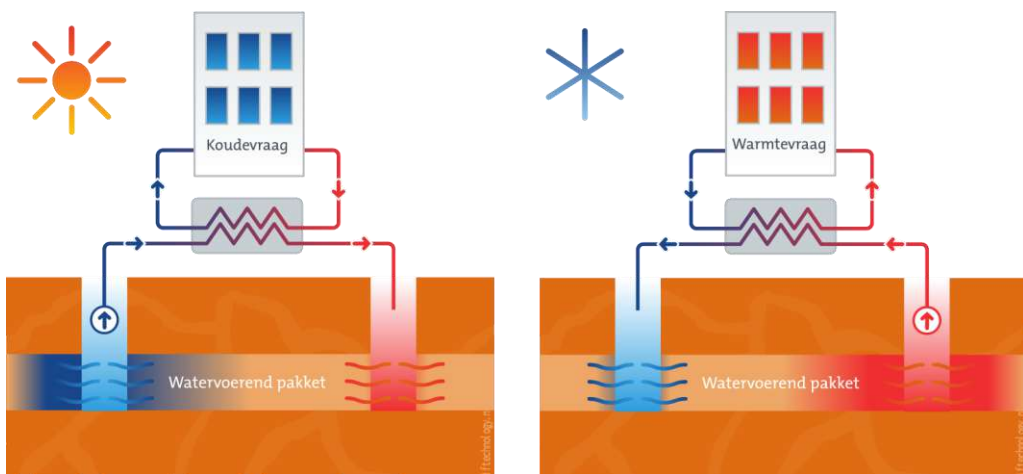

WAT ZIEN WE IN
DE PRAKTIJK?

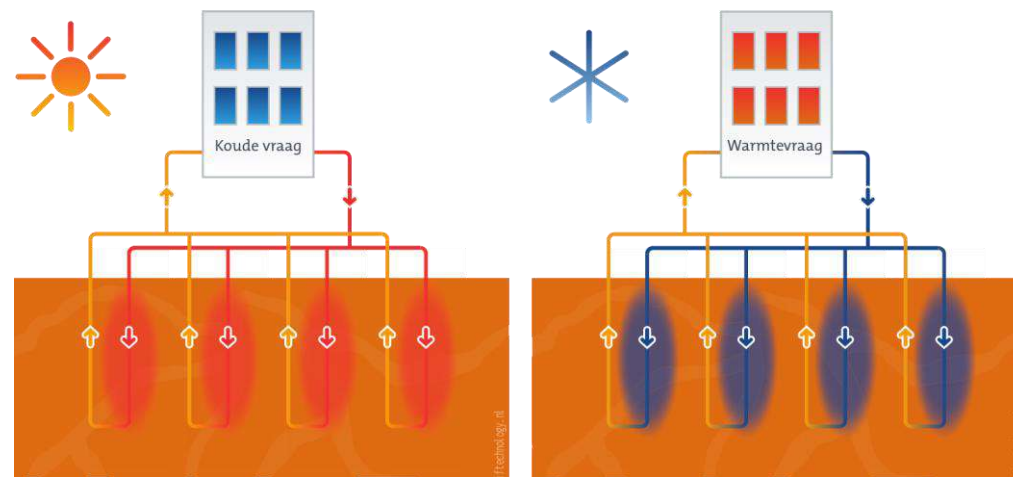
Wat is bodemenergie?

Mogelijkheden voor open bodemenergie (WKO) en gesloten bodemenergie (bodemplussen)

Tussen 0 – ca. 200 m-mv

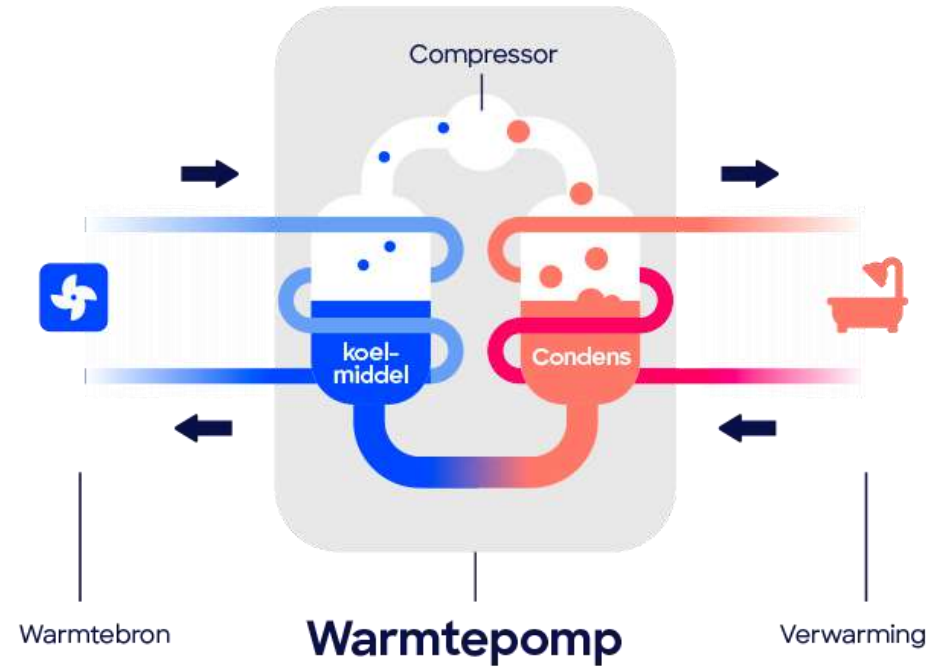
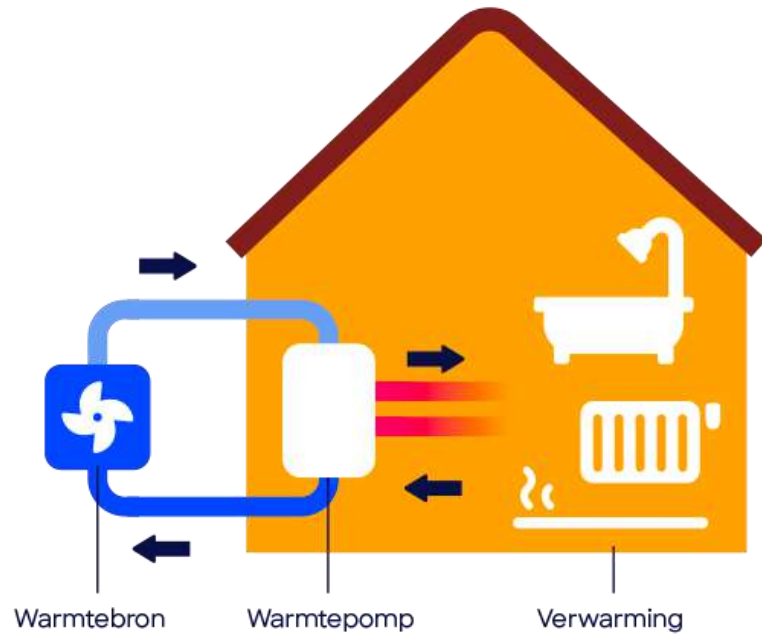

Open Bodem Energie Systeem (OBES)

Gesloten Bodem Energie Systeem (GBES)

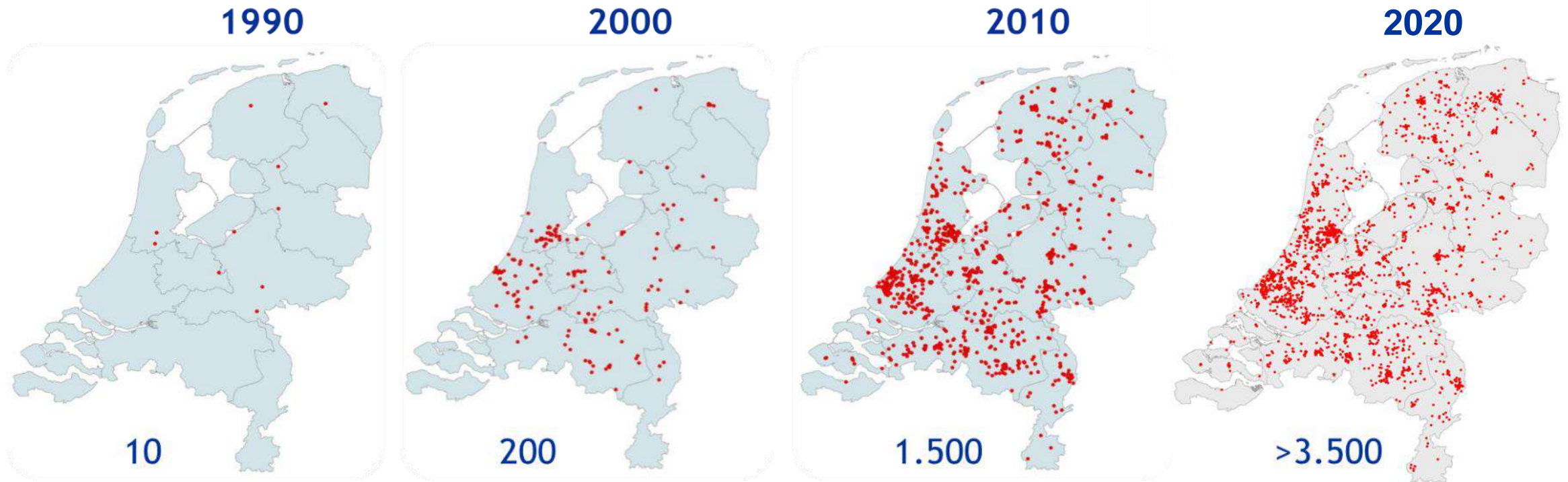
Wat is bodemenergie?

Wat is bodemenergie?

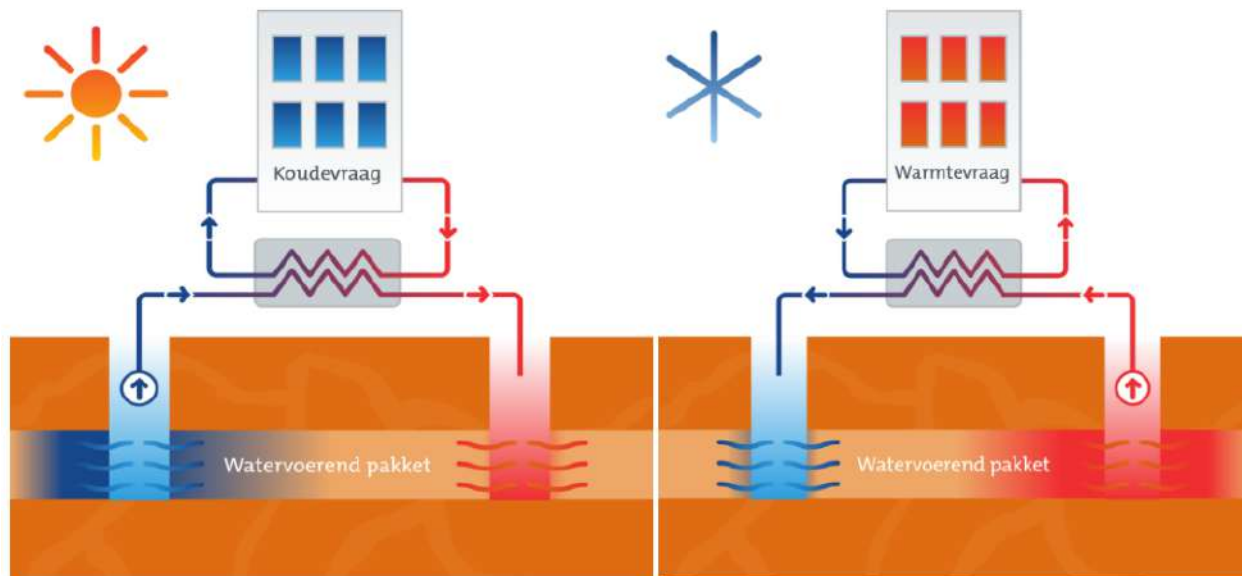
Van 'early adaptors' in 1990 tot mainstream vandaag de dag

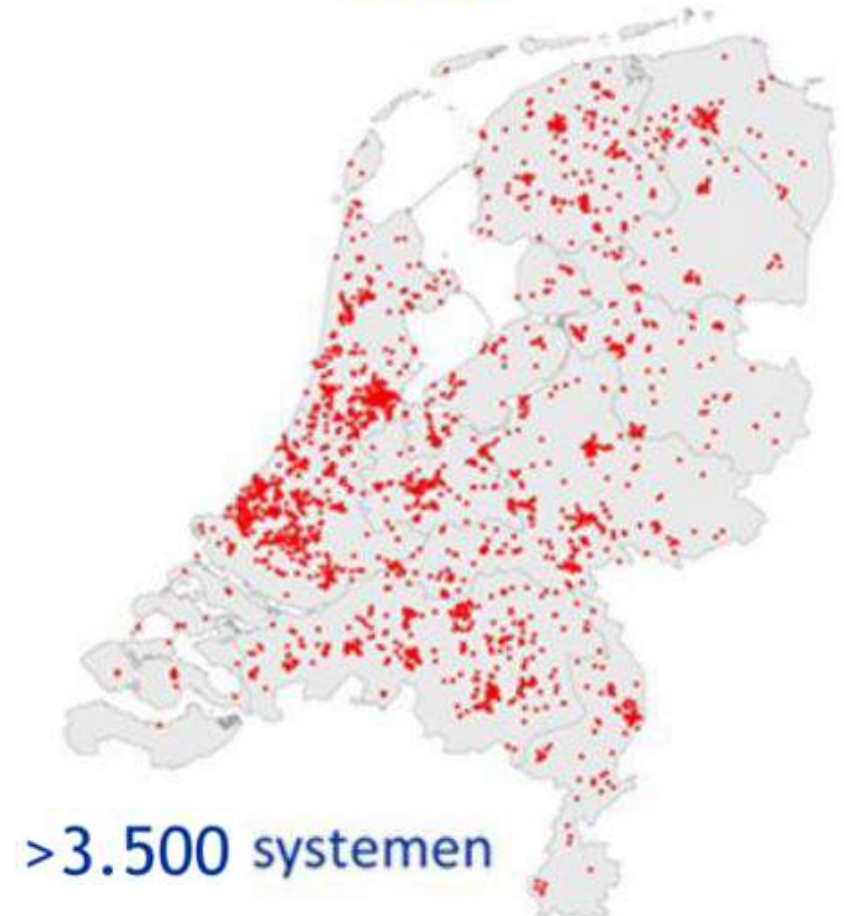
Wat is bodemenergie?

Voordelen:

- Volwassen techniek
- (Bijna) overal toepasbaar
- Kwaliteitsgarantie
- Hoog rendement
- Verwarmen én koelen
- Ruimtebesparing
- Flexibele inzet
- Vermindering netcongestie
- Power to heat (toekomst?)

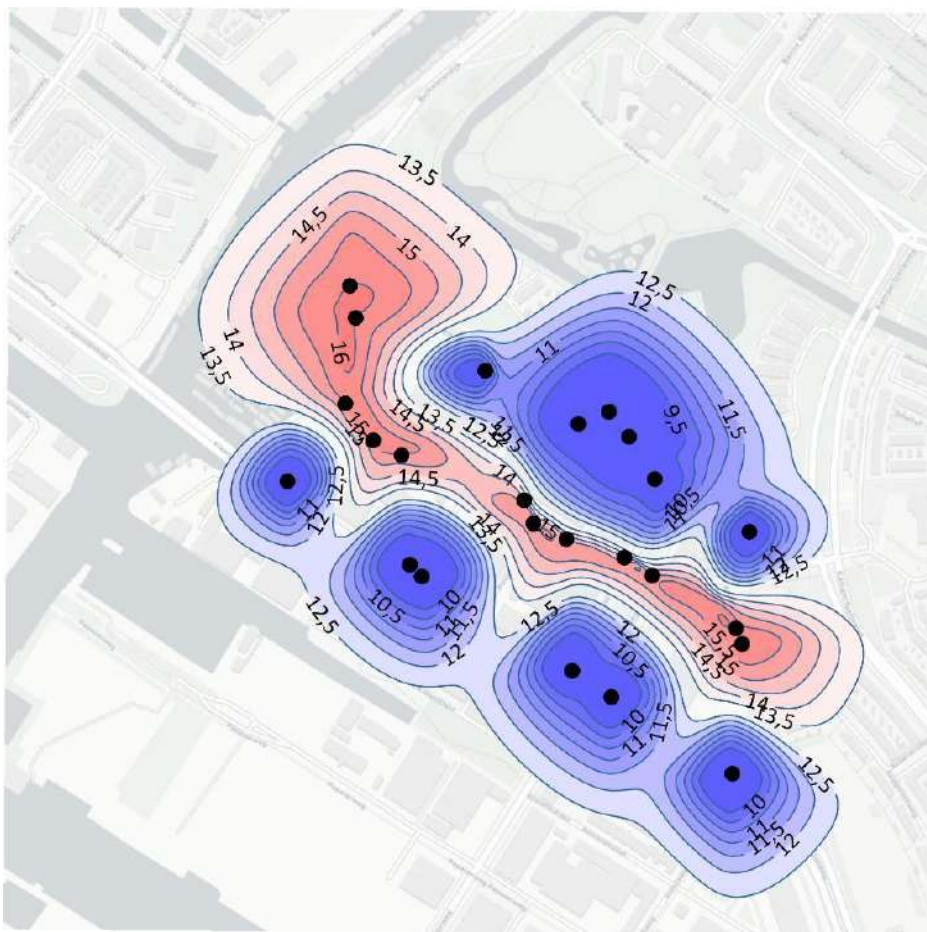

2020

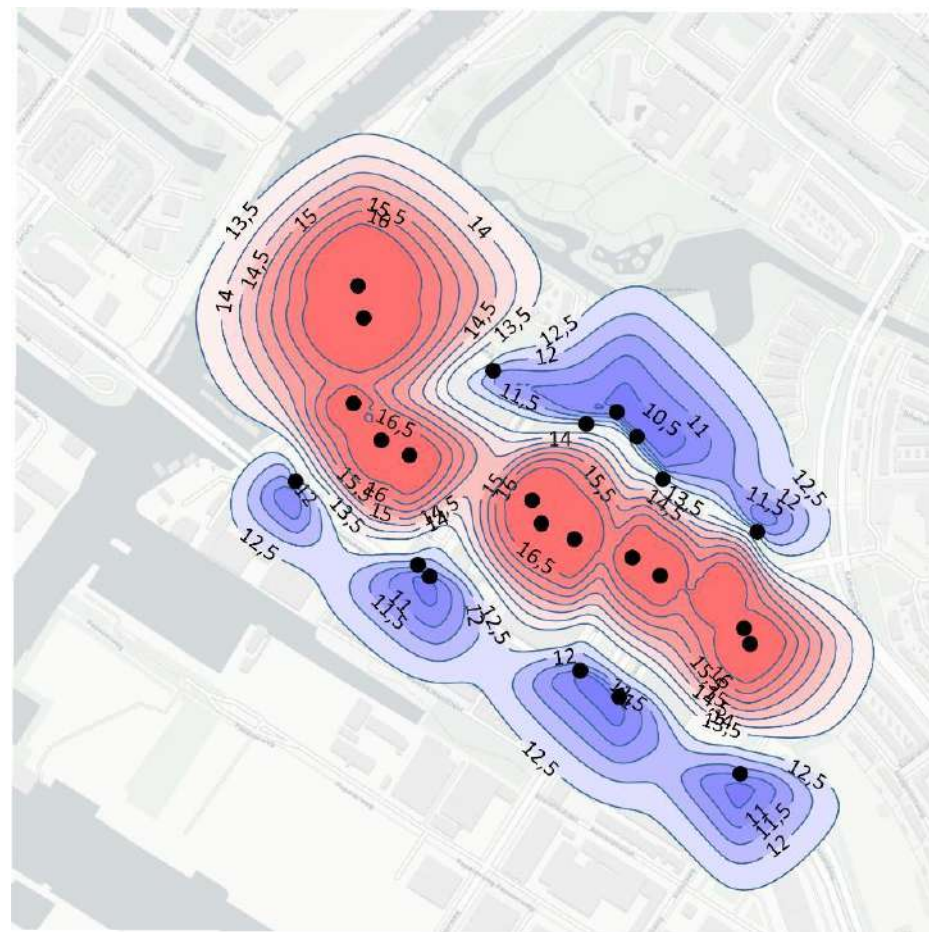
Wat is bodemenergie?

Aandacht voor slimme inpassing en ordening maakt het plan toekomstbestendig

1) Einde winter

Wel
interferentie

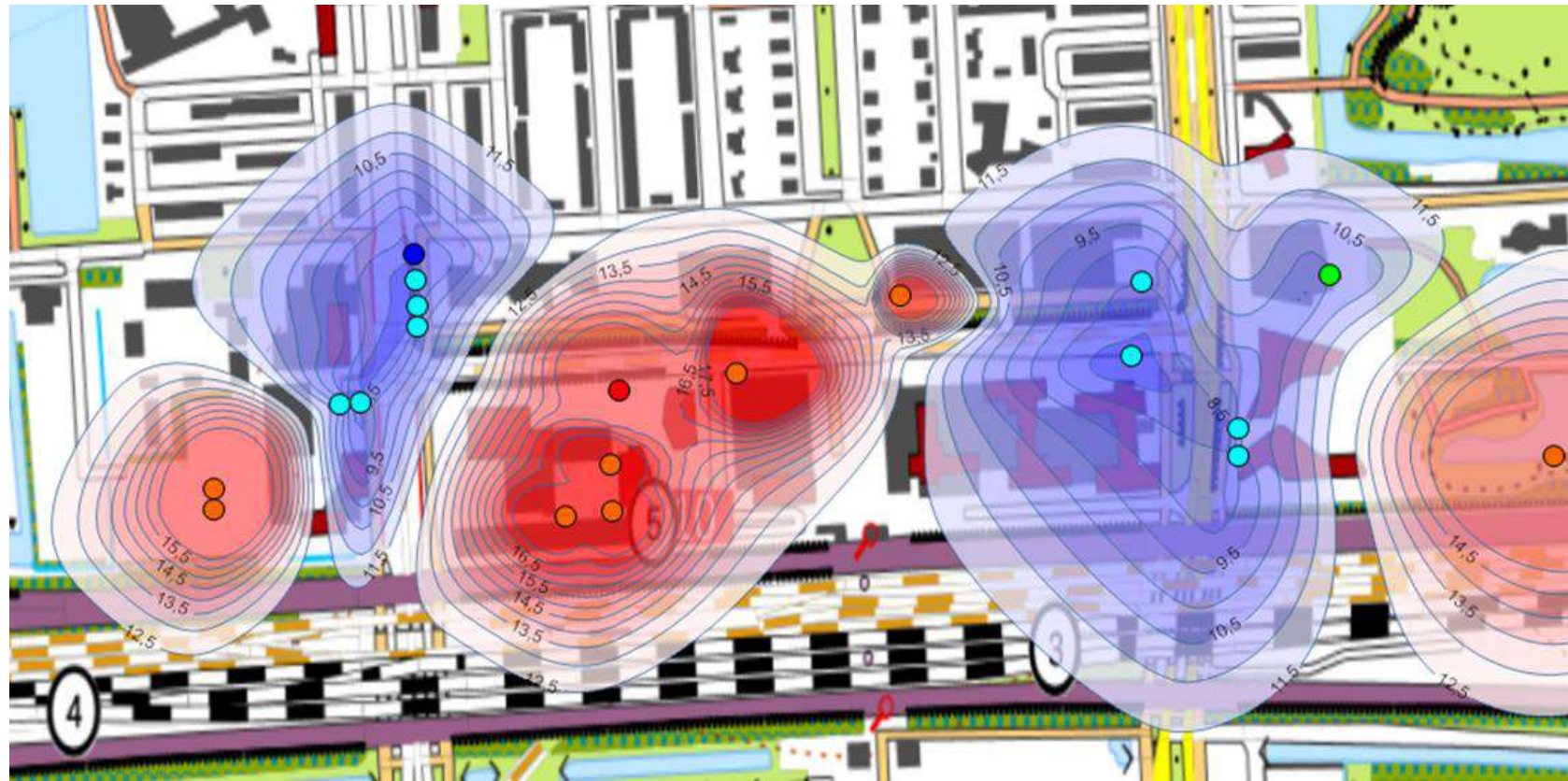

2) Einde zomer

Wat is bodemenergie?

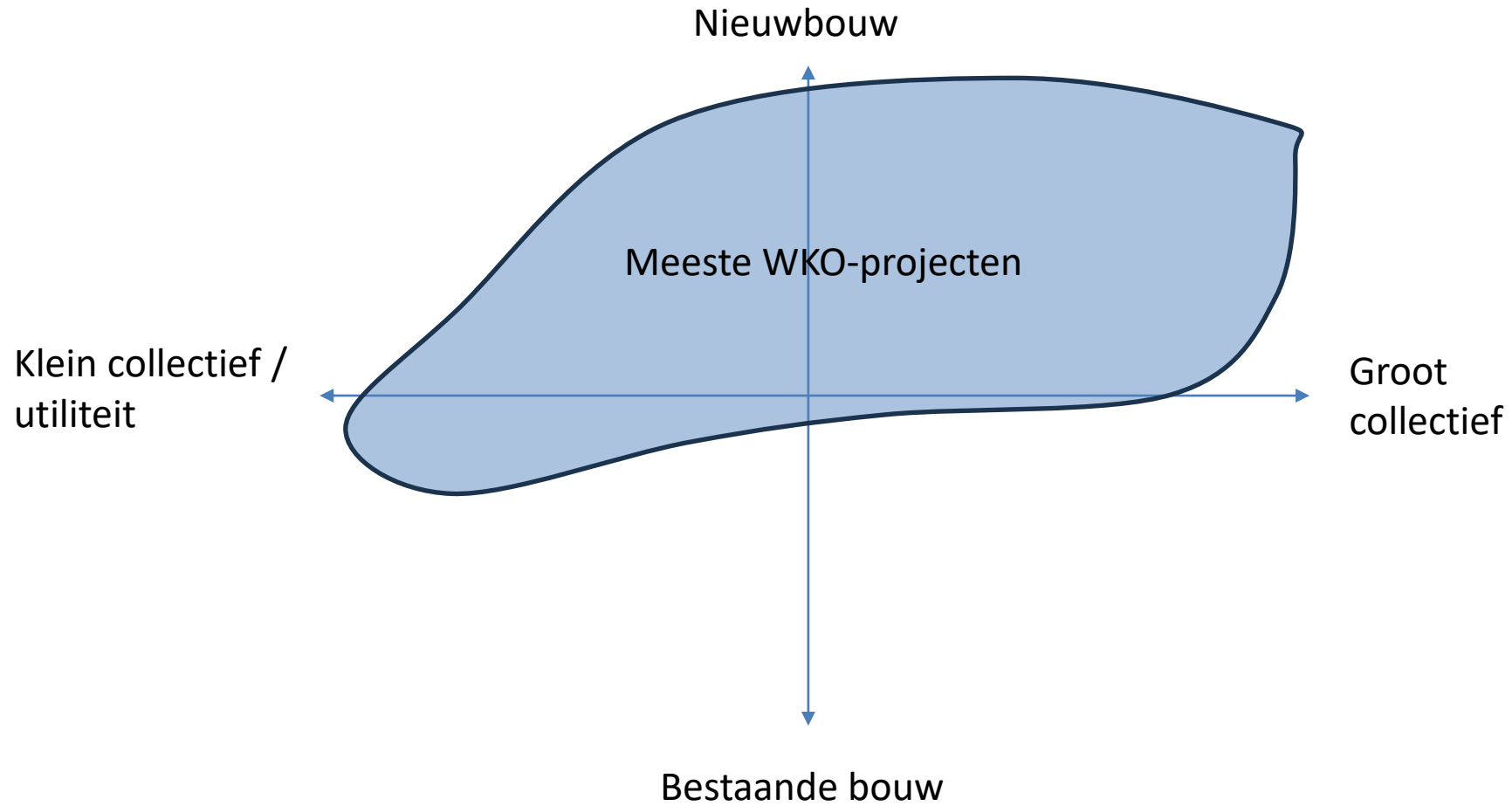
Aandacht voor slimme inpassing en ordening maakt het plan toekomstbestendig

Geen interferentie

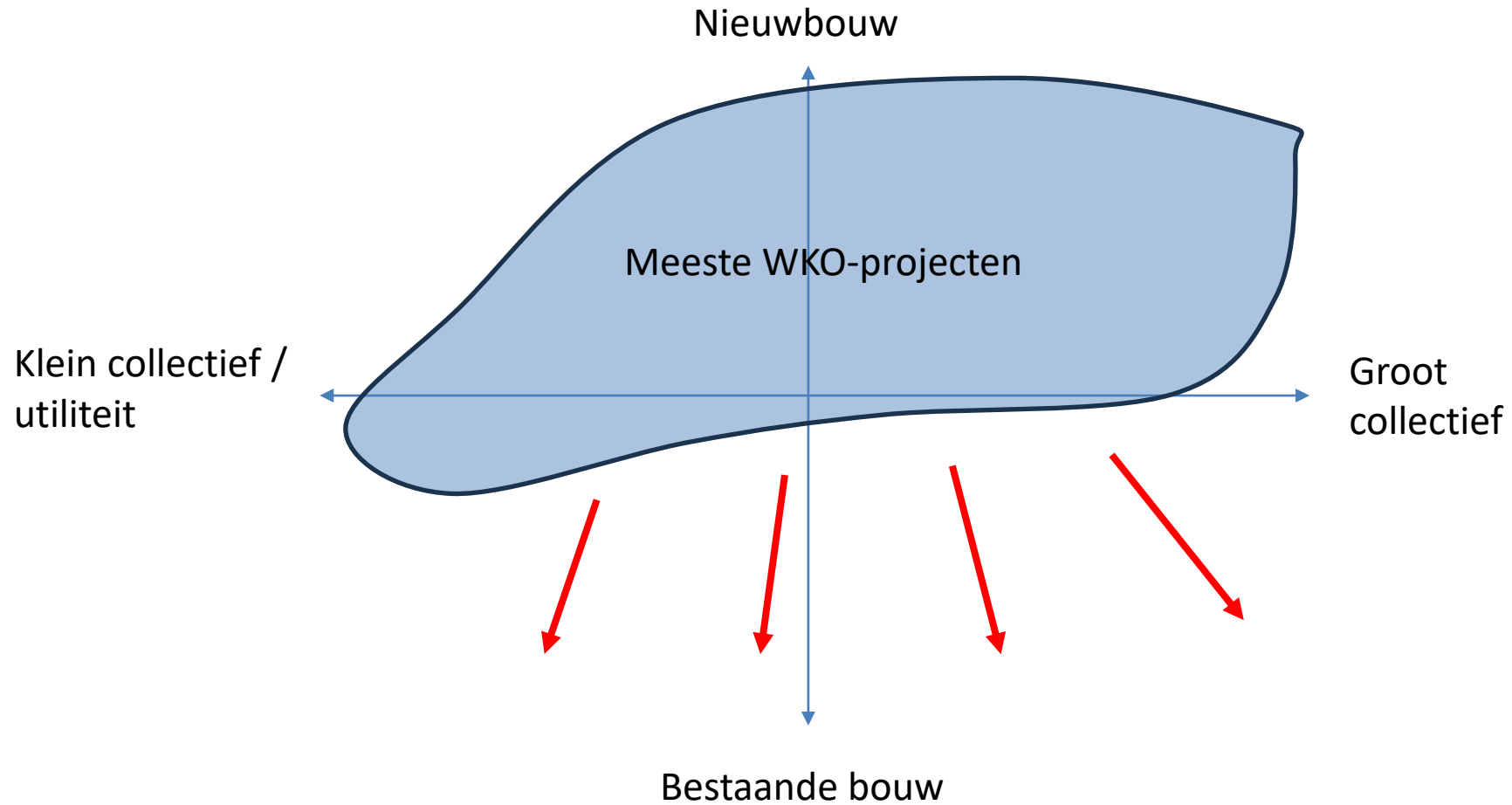

Wat is bodemenergie?

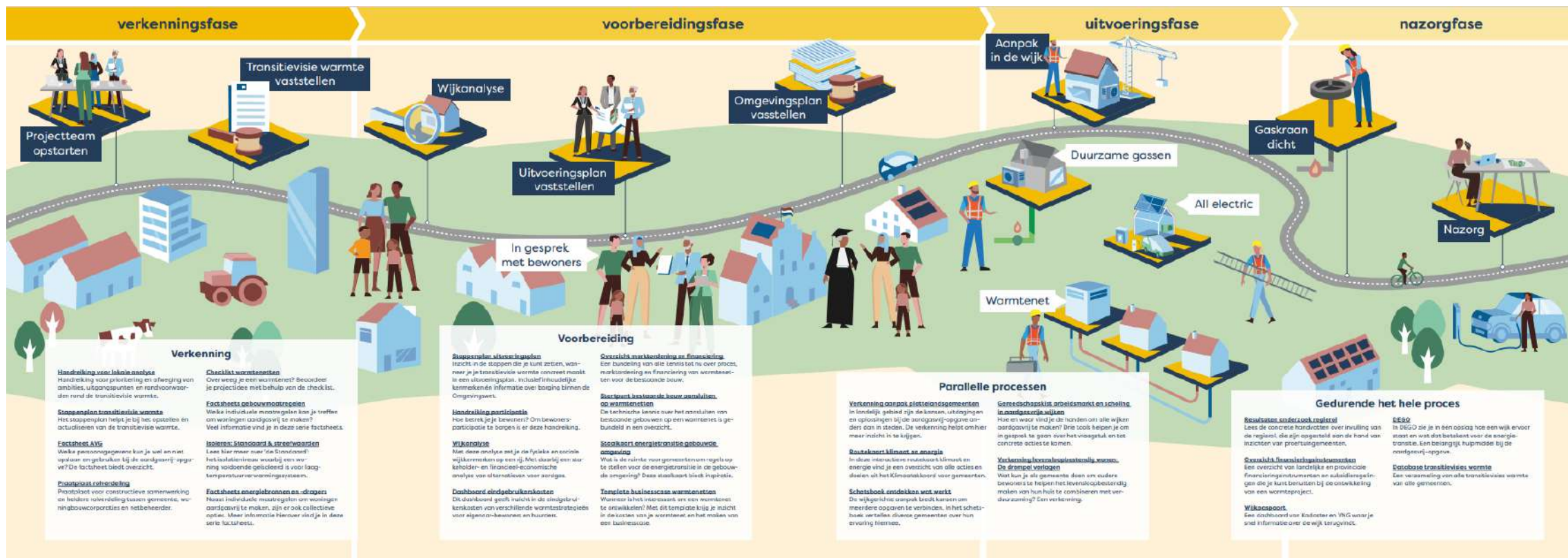
Wat is bodemenergie?

Hoe kunnen we WKO ook in bestaande bouw meer toepasbaar maken?

Context Energietransitie

- De rol van open bodemenergie (WKO) in de energietransitie.
- Reis naar aardgasvrij: Transitievisie Warmte is klaar! Wat nu?
- Partijen: gemeenten, woningcorporaties, particulieren eigenaren, huurders.

Context Energietransitie

- Route naar aardgasvrij: Transitievisie Warmte (TVW) is klaar! Wat nu?
  - TVW: goede start, inzicht in collectieve en individuele aanpak.
    - Te algemeen, mist oplossingen, bronnen(strategie).
  - Actualisatie als warmteprogramma (2026)
    - hoe en wanneer de gemeente van het gas afgaat en wat de toekomstige warmtevoorzieningen voor de gemeente worden.
- Extra complexiteiten:
  - Wet collectieve warmte (Wcw)
    - publieke belangen bij collectieve warmtelevering optimaal zeker te stellen, waaronder de betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid.
  - Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)
    - Aanwijsbevoegdheid van gebieden met termijn aardgasvrij.

Ook WKO en
bodemenergiebeleid

Context Energietransitie

De Wet collectieve warmte (Wcw) vervangt de Warmtewet. Deze wet draagt eraan bij dat het leveren van warmte in de toekomst goed geregeld is: betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam.

Voorziena inwerkingtreding Wcw:
1 januari 2025

De gemeente

Bepaalt waar en wanneer er een collectieve warmtevoorziening komt en wijst een warmtebedrijf aan

Het warmtebedrijf

Transporteert, levert warmte en is eindverantwoordelijk

Nieuw aangewezen warmtebedrijven hebben een publiek meerderheidsbelang of zijn een warmtegemeenschap

Wcw in het kort

Marktordening

- Gemeente heeft regie
- Warmtebedrijf integraal verantwoordelijk
- Publiek meerderheidsbelang warmtebedrijf of warmtegemeenschap
- Uitzondering kleine collectieve systemen
- Uitzondering warmtetransportbeheerder

Tariefregulering

- Alternatief voor gasreferentie (NMDA)
- Meer op kostengebaseerde tarieven
- Overgangperiode in fasen
- Transparantie kosten warmtekavels

Verduurzaming

- Prestatienorm voor uitstoot broeikasgassen
- Tijdelijke ontheffing mogelijk
- Onderdeel verplicht kavel- en investeringsplan
- Ophaalrecht restwarmte
- Consumenteninformatie over duurzaamheid

Leveringszekerheid

- Aanscherpen vereisten voor leveringszekerheid en consumentenbescherming

Context Energietransitie

De TVW en nu?

- Op zoek naar gezamenlijke belangen!

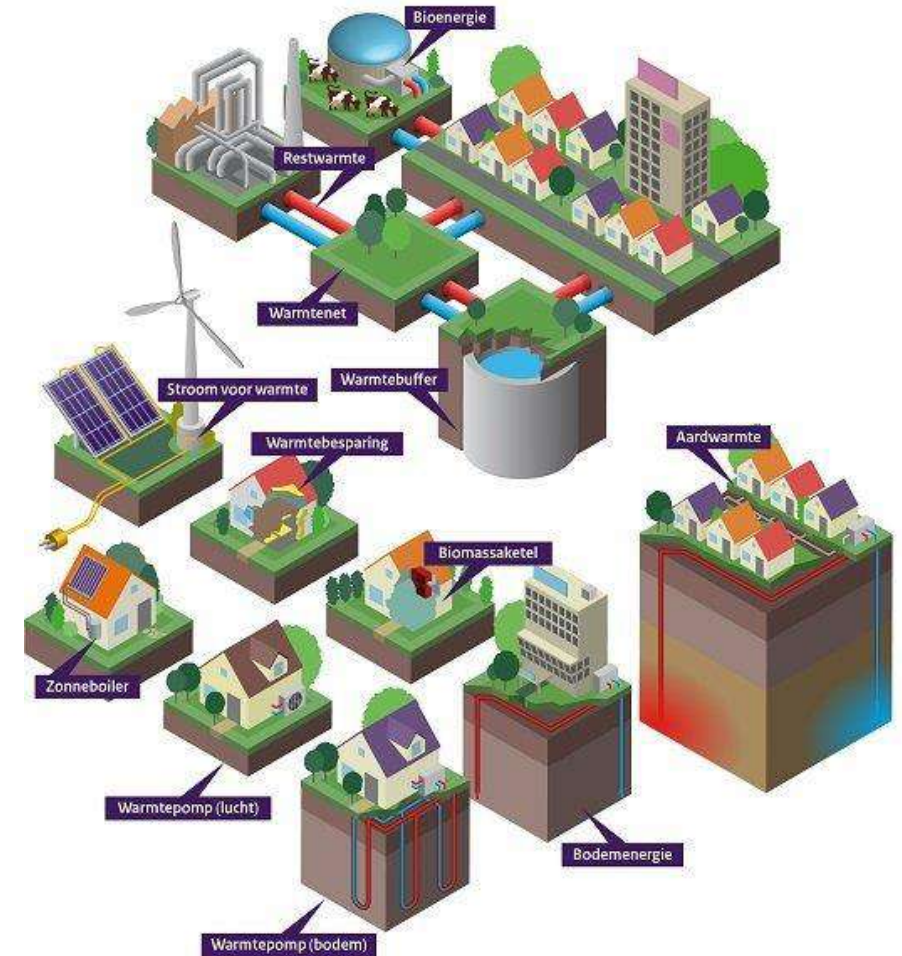
Gemeente: Regierol in wijkgerichte aanpak

- **Opgave:** 8 miljoen woningen (1/3 geschikt voor warmtenet)
- **Inzicht:** Zo snel mogelijk aan de slag met lokale energievisie en bronnenstrategie. Update en concretiseer. Werk een integrale, maar concrete strategie uit!
- **Verbind:** Zoek verbinding met bewonersinitiatieven, energiecoöperaties en woningcorporaties.

Woningcorporaties:

- **Opgave:** 2,6 miljoen woningen (richting 100% geschikt?! voor warmtenet)
- **Inzicht:** Strategie groot onderhoudsplan en verduurzaming woningen.
- **Verbind:** Zoek proactief verbinding met gemeenten en huurders.

Gebouwde omgeving

Context Energietransitie

Nationale Prestatieafspraken Woningcorporaties:

- Corporaties lopen voorop in verduurzaming: gemiddeld energielabel B.
- In 2030 450.000 bestaande woningen aardgasvrij.
- In 2030 675.000 huurwoningen toekomst klaar geïsoleerd.
- De Standaard voor woningisolatie geldt als referentie.
  - Standaard = isolatie van naoorlogse woningen geschikt voor LT-warmte.
- Commitment om vanaf 2026 gasketel te vervangen voor duurzamer alternatief (bijv. hybride warmtepomp) (risico voor collectieve aanpak)

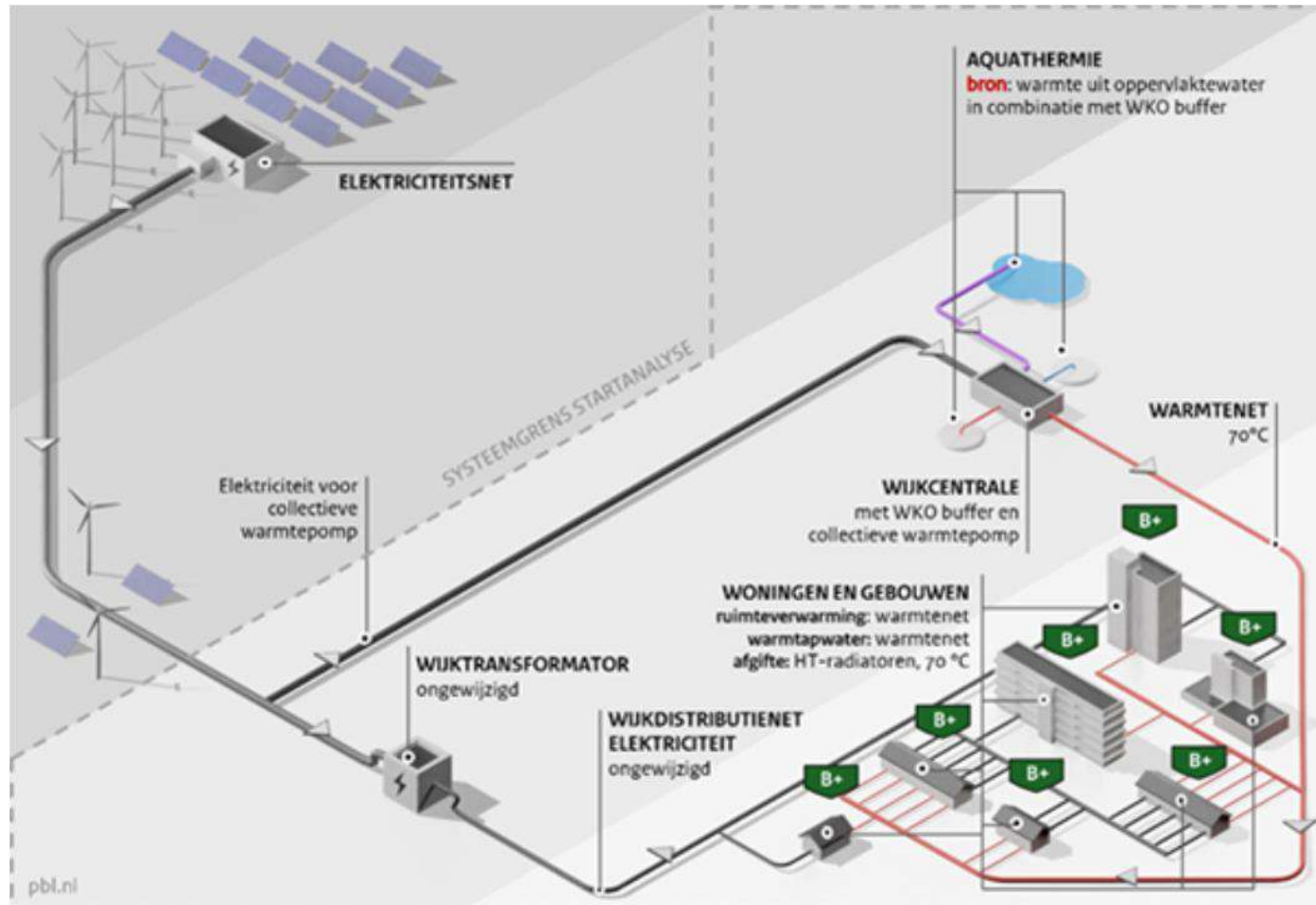

Kans:

Planning Energietransitie gemeente
oplijnen met
planning groot onderhoud woningcorporatie

Wanneer kies je voor WKO?

Voorbeeld aquathermie met WKO

Ruimte voor optimalisatie/wensen:

- MT-warmtenet 70 °C
  - Vanaf label D
- LT-warmtenet 50 °C
  - Vanaf label B
- ZLT-warmtenet
  - Vanaf label B

Wanneer kies je voor WKO?

Bron	Opslag	Infrastructuur	Wijkenergiecentrale	Aansluiting woning	Woningtype	Afgiftesysteem
Bijv. aquathermie/geothermie	WKO/MTO/HTO	MT - 55 - 75 °C	MT warmtepomp	Afleverset	Label D en beter	Reguliere radiatoren
		LT - 30 - 55 °C	LT warmtepomp	Afleverset + aanvullende voorzieningen Bijv. boosterwarmtepomp/buffervat/boiler	Label B en beter	LT-verwarming
		ZLT - 10 - 30 °C	Warmtewisselaar	Individuele LT warmtepomp/buffervat individuele HT warmtepomp/buffervat	Label B en beter Label D en beter	LT-verwarming Reguliere radiatoren

- Dit hangt af van de lokale situatie!

Daar is kwalitatief hoogwaardig onderzoek voor nodig!

- Bodemenergie is óók mogelijk in combinatie met MT-warmtenet.

Wanneer kies je voor WKO?

Lokale energievisie:

- Strategische inzet van bronnen
- Publieke opinie
- Circulariteit
- Leveringszekerheid
- Betaalbaarheid
- Betrouwbaarheid
- Duurzaamheid

Oplossing voor mismatch vraag en aanbod:

- Warmte opslag

Aandachtspunten:

- Bodemgeschiktheid
- Overige belangen (bijv. drinkwater)

Collectieve oplossingen voor woningen:

1. aardgas
2. biomassa
3. groen gas
4. restwarmte uit bijv. afvalverbranding + MTO/HTO
5. thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) + WKO
6. thermische energie uit afvalwater (TEA) + WKO
7. droge koeler + WKO
8. zonthermie + WKO/MTO/HTO
9. geothermie + MTO/HTO
10. lucht-/waterwarmtepomp

Vorm van opslag

Wat zien we in de praktijk?

Stelling:

“Leuke theorie, maar hoe werkt dat in de praktijk?”

Wat zien we in de praktijk?

- Gemeenten: beperkte capaciteit en kennis.
- Woningcorporaties: niet goed aangehaakt bij Transitievisie Warmte. Niet gericht op collectieve duurzame oplossing. Terughoudendheid.
- Bewonersinitiatieven: voorkeursoplossing.
- Algemeen: geen integrale aanpak.
- Geen verwijt, maar een logisch gevolg van allerlei factoren.

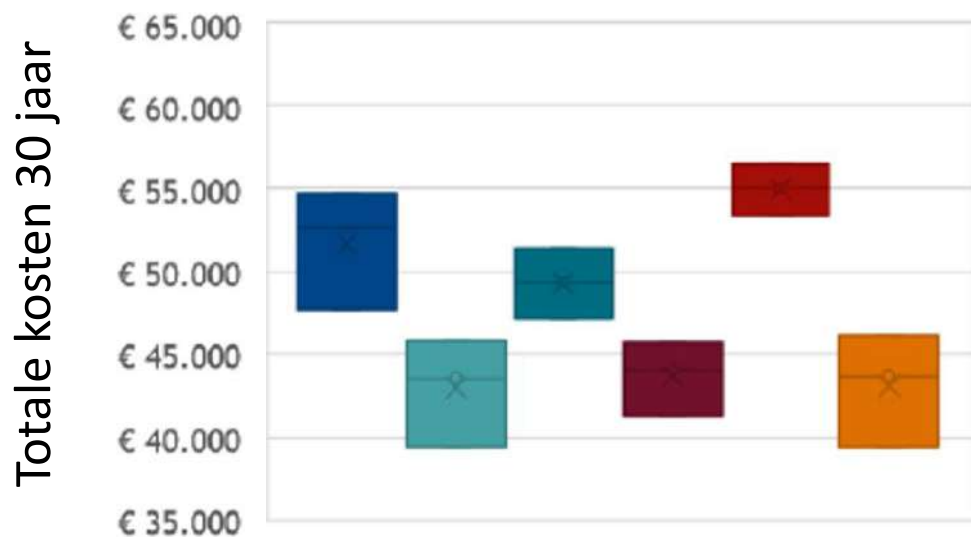
Wijkgerichte aanpak vraagt:

- Initiatief en regie bij gemeenten.
- Succes wordt bepaald door verbinding, samenwerking, transparantie en eerlijke verdeling van kosten en opbrengsten.
- Voortvarende aanpak, zodat:
  - maatregelen (isolatie/woningaanpassingen) ook echt no regret zijn.
  - duidelijk oplossingsrichting ter voorkoming van minder geschikte individuele aanpak.
  - Lange termijn visie en strategie denken.

Wat zien we in de praktijk?

Voorbeeld 1

- Buurt Malta in Zierikzee ('60 / '70)
- Ca. 900 woningen / veel grondgebonden
- 60% woningcorporatie.
- Bodemgeschiktheid (minimaal).
- Collectieve aanpak biedt perspectief.

■ 1. gasketel ■ 2. collectief TEO ■ 3. LW WP ■ 4. hybride WP ■ 5. bodem WP ■ 6. coll. LWWP

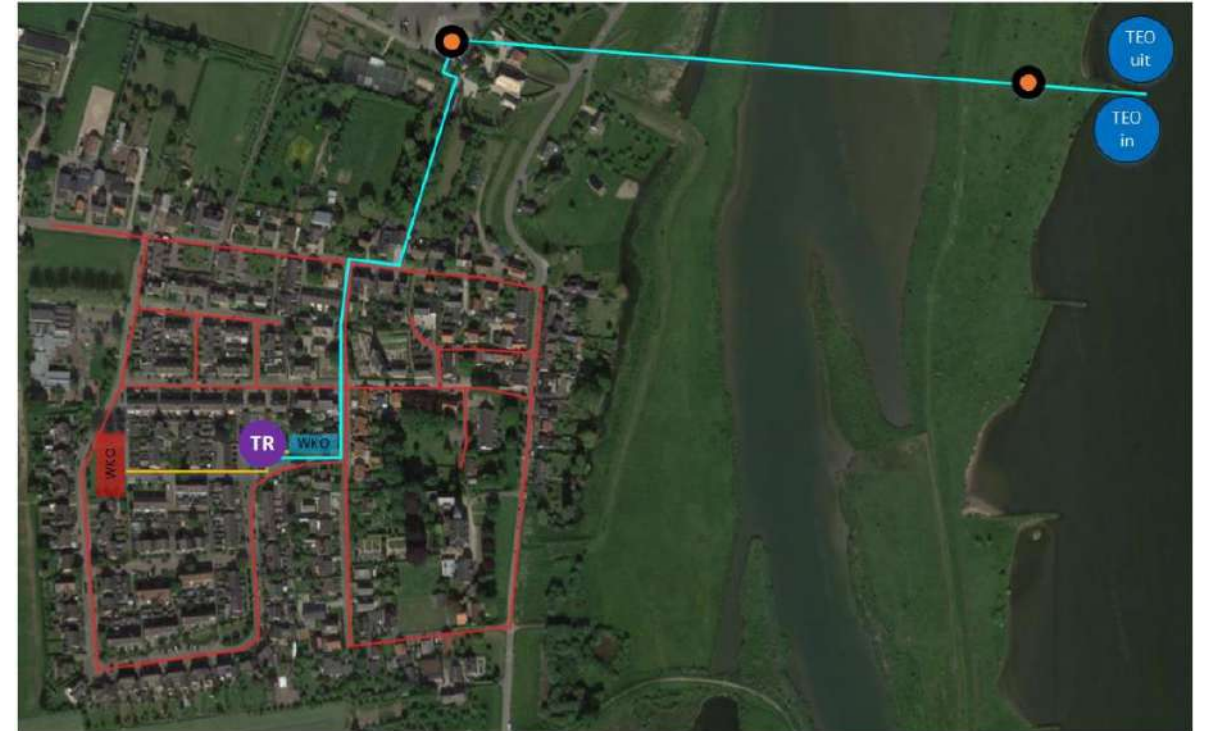
Stelling: Als het hier mogelijk is dan is bodemenergie bijna overal mogelijk.

Wat zien we in de praktijk?

Voorbeeld 2

- Everdingen ('60 / '70)
- Energiecoöperatie Huibertstroom
- Ca. 500 woningen / veel grondgebonden
- < 10% woningcorporatie.

- Bodemgeschiktheid (gemiddeld).
- Aquathermie (uitdagend)

- Collectieve aanpak biedt perspectief.

Stelling: Als het hier mogelijk is dan is bodemenergie bijna overal mogelijk.

Wat zien we in de praktijk?

Voorbeeld 3

- Buurt Achter de Kerken in Abcoude
- Ca. 200 woningen / veel grondgebonden
- 80% woningcorporatie.
- Bodemgeschiktheid (goed).
- Collectieve aanpak wordt onderzocht??
  - Woningcorporatie Cazas
  - Gemeente
  - Particulieren
  - Huurders

TO BE
CONTINUED...

Stelling: Als het hier mogelijk is dan is bodemenergie bijna overal mogelijk.

Samenvatting

- Bodemenergie is een belangrijk puzzelstuk: Nieuwbouw tot bestaande bouw. Klein tot groot.
- Nederland zeer geschikt.
- Toekomstperspectief: koeling, netcongestie en power to heat.

Energietransitie = Proces

- Vanuit de lokale energievisie en bronnenstrategie blijkt dat collectieve aanpak met bodemenergie maatschappelijk de beste oplossing is: **betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam!**
- Behoud regie (gericht op gemeente):
  - Bodemenergiebeleid
  - Bodemenergieplannen
- Verbinden en werk samen. Uitgangspunt iedereen profiteert.
- Go/no go vaststellen warmtekavel/collectief

Bent u geïnteresseerd in hoe u regie kunt voeren met bodemenergie
of
wat bodemenergie voor uw wijk kan betekenen?

Bel of mail

Frank Niewold MSc
Business owner Overheid – Strategisch adviseur

 06 117 522 37

 f.niewold@iftechnology.nl